

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmiş altıncı İçtima

19.7.1338 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	420	5. — Takrirler	421
2. — Âzayı kiram muamelâtı	421	1. — Burdur Mebusu İsmail Subhi Beyle arkadaşlarının, tetkikatı ilmiyede bulunmak üzere Şark'a gönderilen heyetin tahsisatı hakkındaki Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasının müstacelen ruznameye ithaline dair takriri	421
1. — Sivas Mebusu Mustafa Taki Efendinin, İstida Encümeni âzalığında istifasına dair takriri	421	2. — İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Mâlûlini askeriyenin terfihi hakkındaki lâyihanın müstacelen müzakeresine dair takriri	425
2. — Ziraat Bankasının ıslahı için teşkil edilecek komisyona dört âza intihabedilmesine dair Büyük Millet Meclisi Riyasetisaniyesi tezkeresi	421	6. — Sualler	425
3. — Müddetleri hitam bulacak olan Memurin Muhakemat Tetkik Heyeti Encümenine yeniden âza intihabedilmesine dair Büyük Millet Meclisi Riyasetisaniyesi tezkeresi	422	1. — Karahisarı Sahib Mebusu Mustafa Hulûsi Efendinin, Denizli Mutasarrıfına dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri	425
3. — Lâyhalar	420	2. — Karahisarı Sahib Mebusu İsmail Şükrü Efendinin, Muallim ve Muallimler Derneğinin neşrettiği beyannameye dair Maarif, Dahiliye ve Şer'îye vekâletlerinden sual takriri	425
1. — Memaliki inşegulede müesses anonim şirketler hakkında kanun lâyihası	420	3. — Bolu Mebusu Nuri Beyin, Düzc'e de vukua gelen seylâba dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri	425
2. — Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesine zamaim icrasına dair kanun lâyihası	420	7. — Mazbatalar	424
3. — Türkiye - Suriye hududundaki hattı fâsılın öte tarafındaki arazinin âşarına dair kanun lâyihası	420	1. — Mülkiye Harcırah Kararnamesinin dördüncü maddesinin 4 ncu fıkrasının tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkeresi ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası	424
4. — Tezkereler	420		
1. — Ziraat Bankası vazaifinin Müddürü Umumi Muavini tarafından ifası hakkında İktisat Vekâleti tezkeresi	420		

BİRİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 1,40

REİS — Birinci Reisvekili Vehbi Efendi Hazretleri

KATIPLER : Hakkı Bey (Van), Âtîf Bey (Kayseri)

REİS — Efendim ekseriyet hâsıl oldu. Meclis açılmıştır. Zaptı sabık hulasası okunacaktır. Dinliyelim.

1. — ZAPTI SABIK HULASASI

Birinci celse

Reisisanı Adnan Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikât zaptı sabık hulasası kıraat ve aynen kabul olundu. İntikal ve ferağ harelarının tadiline ve Orman Resmine dair İcra Vekillerinden mevрут levayihî kanuniye ile Harırah Kararnamesinin lüzumu tefsiri hakkındaki Maliye Vekâleti tezkeresi Kavanini Maliye Encümenine, hiyaneti vataniye ile mahkûm Başaralı Mustafa Efendi hakkında Adliye Vekâletinden mevрут tezkereî cevabiye Adliye Encümenine havale edildi. Müecceleyeti Askeriye Vergisinin Eskişehir mıntakasında tecili tahsiline dair Eskişehir Mebusu Emin Beyin temenni takriri bir kanun şeklinde teklif edilmek üzere sahibine iade edildi. Müecceleyeti Askeriye Vergisi Kanununun tadiline dair lâyhahî kanuniyenin Perşembe ruznamesine ithali karangir oldu. Adliye ve Sıhhiye encümenleri intihabatına dair mazbatalar okundu.

Tunalı Hilmi Beyin, ittihaz olunacak tedabire dair sual takriri İcra Vekilleri Riyasetine tebliğ olundu. Nihad Paşa hakkındaki Adliye Encümeni mazbatası ruznameye ithal, pasaport diplomatige dair Hariciye Encümeni mazbatası kıraat ve kabul olundu. Bilâhara Müdafaaî Milliye Vekâleti bütçesinin müzakeresine geçilerek celse hafi olarak inikadetti.

(İkinci ve üçüncü celseler hafidir.)

Birinci Reisvekili
Vehbi

Kâtip
Van
Hakkı

Kâtip
Kayseri
Âtîf

REİS — Efendim zaptı sabık hakkında mütalâa var mı?

FEYYAZ ÂLİ B. (Yozgad) — Müecceleyeti Askeriyeeye aidolan maddenin her şeye tercihan ve müstacelen müzakeresi kabul edilmişti. O suretle tashihi lâzımdır.

REİS — Efendim zaptı sabık hakkında başka söz istiyen var mı?

Zaptı sabık hakkında başka mütalâa yoktur. Tadilen kabul olunmuştur.

3. — LÂYİHALAR

1. — *Memaliki meşgulede müesses anonim şirketler hakkında kanun lâyhahısı*

REİS — Memaliki meşgulede müesses anonim şirketleri hakkında Heyeti Vekileden mevрут lâyhahî kanuniye var, İktisat Encümenine havale ediyoruz.

2. — *Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesine zamaim icrasına dair kanun lâyhahısı*

REİS — Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesine zam icrasına dair Heyeti Vekileden mevрут lâyhahî kanuniye var. Muvazeneî Maliye Encümenine havale ediyoruz.

3. — *Türkiye - Suriye hududundaki hattı fâsılın öte tarafındaki arazinin âşarına dair kanun lâyhahısı*

REİS — Türkiye - Suriye hududundaki hattı fâsılın öte tarafındaki arazilerin âşarına dair Heyeti Vekileden mevрут lâyhahî kanuniye var, Kavanini Maliye Encümenine havale ediyoruz.

4. — TEZKERELER

1. — *Ziraat Bankası vazâifinin Müdür Muavini tarafından ifası hakkında İktisat Vekâleti tezkeresi*

REİS — Ziraat Bankası Müdürü Umumiliği vekâletine dair İktisat Vekâleti tezkeresi var. Kavanini Maliye Encümenine havale ediyoruz.

2. — ÂZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Sivas Mebusu Mustafa Taki Efendinin, İstida Encümeni âzalığından istifasına dair takriri*

REİS — Sivas Mebusu Mustafa Taki Efendinin, İstida Encümeninden istifanamesi var, okunacaktır. Dinliyorum.

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Mâzereti hususiyeme mebni İstida Encümeni Riyaset ve âzalığından istifa eylediğimi arz eylerim.

17 Temmuz 1338
Sivas Mebusu
Mustafa Taki

DURAK B. (Erzurum) — Sebep, sebep nedir?

REİS — Bunda sebep mi olur? Mâzeret beyanıyla istifa ediyor, diğer bir arkadaşın intihabı rica olunur.

5. — TAKRİRLER

1. — *Burdur Mebusu İsmail Subhi Beyle arkadaşlarının, tetkikatı ilmiyede bulunmak üzere Şark'a gönderilen heyetin tahsisatı hakkındaki Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasının müstacelen ruznameye ithaline dair takriri*

REİS — Efendim Tetkikatı İlmiye Heyetinin tahsisatı hakkındaki Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasının ruznameye alınmasına dair takrir var. Okunacak ve yevmi müzakeresi tâyin olunacaktır.

Riyaseti Celileye

Şark'ta tetkikatı ilmiyede bulunmak üzere gönderilen Meclis Âzası tahsisatından mütevellit ihtilâfın halline dair Muvazenei Maliye Encümeninden mevрут mazbatanın müstacelen ruznameye ithali ile müzakeresini teklif eyleriz.

17 Temmuz 1338

Burdur	Ergani	Gazianteb
İsmail Subhi	Hakkı	Şahin
Maraş	Mersin	Aydın
Mehmed Hasib	Muhtar	Dr. Mazhar

Karahisar Sahib	Kângırı	Maraş
Ömer Lûtfi	Neşet	Arslan
Canik	Gene	Van
Şükrü	Ali Vâsif	Hakkı
Kırşehir	Mardin	Erzurum
Yahya Galib	Derviş	Âsım
Canik	Oltu	Erzurum
Süleyman	Yâsin	Mustafa Durak
Dersim	Ertuğrul	Lâzistan
Mustafa	Necib	Esad
Kayseri	Erzurum	Amasya
Osman	Salih	Ömer Lûtfi
Antalya	Van	Erzurum
Halil İbrahim	Tevfik	İsmail
Lâzistan	Tokad	Kars
Osman	Rifat	Cavid
Batum	İstanbul	Bayezid
Edib	Ârif	Âtîf
Siird	İzmir	Karahisar Şarkı
Mustafa Sabri	Tahsin	Mesud
Kastamonu	Hakkâri	Amasya
Besim	Tufan	Âsım
Antalya		Yozgad
Ali Vefa		Feyyaz Âli
Saruhan		Kırşehir
İbrahim Süreyya		Müfid
Eskişehir	Saruhan	İzmir
Hüsrev Sâmî	Avni	Yunus Nâdi
Çorum	Mersin	Bolu
Ferid	İsmail Safa	Abdullah
Üsküdar	Aydın	Bolu
Mazhar	Tahsin	Nuri
Bursa		Aydın
Operatör Emin		Tahsin
(Muvafık sadaları)		

İSMAİL ŞÜKRÜ Ef. (Karahisar Sahib) — Efendim müstaceliyetle kabul edilirse müstacel mevaddın sırası geldiğinde müzakere edilir. Gün tâyini muvafık değildir.

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — Efendim kısa bir şeydir, okunsun.

REİS — Müstaceliyeti kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Kabul edilmemiştir. Ruznameye alınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmemiştir. Ruznameye alınmıştır.

2. — *Ziraat Bankasının ıslahı için teşkil edilecek komisyona dört âza intihabedilmesine dair Büyük Millet Meclisi Riyasetisaniyesi tezkeresi*

REİS — Ziraat Bankasının ıslahı için teşkil edilecek komisyona dört âza intihabına dair Riyasetisaniye tezkeresi var. Okunacak.

Heyeti Umumiyeye

Ziraat Bankasının ıslahı için dördü Büyük Millet Meclisi meyanından ve ikisi İktisat Vekâletince müntahap mütehassıslardan mürekkep ve İktisat Vekilinin tahtı Riyasetinde olmak üzere bir komisyon teşkili hakkında Kütahya Mebusu Ragıb Bey tarafından verilip Heyeti Umumiyeye kabul buyurulan tahrir mucibince dört zatın intihap buyurulması lüzumu arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Geçen gün cereyan eden müzakerede bu dört zatın Divanı Riyaset tarafından intihabı takarrür etmiştir. (O başka, Meclisi İdare âzalığı içindir sesleri)

REİS — Efendim bu gibi şeylerde zannedersem Meclisi Âlice bir usul ittihaz edilmiştir. Şubeler namzet gösterir, o suretle intihabedilir.

FEYZİ Ef. (Malatya) — Şubelere hacet yok efendim. Meclis mütehassısı kim varsa meselâ, burada birçok bank mütehassısları vardır, onlar gönderilir. (Anlaşıldı sadaları)

ABDULLAH Ef. (Bolu) — Efendim bendenizin fikrimce bu, İktisat Encümenine gönderilmelidir. İktisat Encümeni münasip arkadaşı Riyasete karşı namzet gösterir veyahut encümeden olmalıdır. Fakat Heyeti Umumiye bunu doğrudan doğruya intihabedemez.

REİS — Efendim Abdullah Efendi buyuyorlar ki, İktisat Encümenine havale edelim, namzet arkadaşlar gösterebilirler, intihabedelim, diyor. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmemiştir.

SALİH Ef. (Erzurum) — Reis Beyefendi, müsaade buyurunuz benim bir teklifim var. Bu, Divanı Riyasete ait bir meseledir. Divanı Riyaset iki arkadaşı intihabeder. (Dört tane sadaları)

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — En iyi usul bu.

REİS — Efendim o başka mesele...

İSMAİL ŞÜKRÜ Ef. (Karahisarı Sahib) — Burası intihabetsin, daha doğrusu budur.

REİS — Bendeniz de o yolda söyledim. Şubeler namzet gösterir, intihabolunur, usul budur

efendim. Efendim bunu kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir efendim. (Gürültüler)

Şubeler namzet gösterecektir.

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Beş şube var. Hangisi intihabedecektir. (Namzet sadaları)

3. — Müddetleri hitam bulacak olan Memurun Muhakemat Tetkik Heyetiyle Encümenine yeniden âza intihabedilmesine dair Büyük Millet Meclisi Riyasetisaniyesi tezkeresi

REİS — Tetkik Encümeni ile Heyetinin müddeti hitam bulmak üzere olduğundan yeniden intihap icrasına dair Riyasetisaniye tezkeresi var. Okunacak.

Heyeti Umumiyeye

Altı ayda bir yeniden intihabı bu bapta 4 Temmuz 1337 tarih ve 131 numaralı Kanunun birinci maddesinde muharrer bulunan Tetkik Heyetinin ikinci defa teşekkülü için icra kılınan intihabat 27 Kânunusanide ve encümen intihabatı da 30 Kânunusanide icra kılınmış olduğundan Heyeti hâziranın vazifesi Temmuzun 27 sinde ve mevcut encümenin vazifesi de Temmuzun otuzunda hitam bulmuş olacaktır. Mezkûr tarihlerde ifayı vazifeye başlamış olan mezkûr heyet ve encümenin kanunu mahsusuna tevfikan yeniden intihabının icra buyurulması arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

FEYZİ Ef. (Malatya) — Bendeniz Heyeti Tetkikiyeye gittim, orada 23 senelik evrak var. Bunlar tetkik edilmemiştir, bunları tetkik ederek çıkaramadık. 15 tane adam var. 6 adam bulunuyor. 8 adam bulunmuyor. Velhasıl bunları çıkaramadık. Şimdi bendeniz diyorum ki; her halde bir senelik intihab olmalıdır. Ve oraya intihab edilen adamlar da iş çıkarmalıdır. İş çıkarmazlarsa ceza vermelidir. Çünkü, efendiler, millet sizden iş bekliyor. Ben ye'simden istifa ettim. (Yaş Feyzi Efendi, sadaları)

SALİH Ef. (Erzurum) — Meclis tarafından Memurun Muhakemat Tetkik Encümeni âzalığı için intihap icrası hususunda Meclisi Âli şimdiki kadar kırk elli saatini kaybetti. Meclisi Âlinin bir saati binlerce liraya mal oluyor. Binaenaleyh,

yapacağımız bir şey varsa bir arkadaşımız tarafından vaktiyle Şûrayı Devlet teşkiline dair bir karar verilmiş ve kabul edilmişti. Bunu kabul edelim ki, iş görülsün. Bir arkadaşımız bu vazifeyi kabul ediyor ve encümenine bir gün giderse beş gün gitmiyor. Nisap hâsıl olmadığı için bütün işler neticeye iktiran etmiyor. Fevzi Efendi biraderimizin dedikleri gibi orada 23 senelik evrak vardır. Bundan hem şahsiyetler, hem de Devlet ve Hazine mutazarır oluyor. Acaba muvakkat bir Şûrayı Devlet teşkilinde ne mahzur vardır? Bizim burada intihap saatlerinde kaybettiğimiz zamana ait paraları oraya verirsek daha kârlı çıkmış oluruz.

FEYYAZ ÂLİ B. (Yozgad) — Kanun var.

SALİH Ef. (Erzurum) — Bunun kanununu yapan Meclisi Âlidir. İsterse bozabilir ve en sağlamı da budur. Bunun kabulünü teklif ederim.

REİS — Efendim, evvelce kabul edilmiş Tetkik Heyeti ile Encümeninin müddeti hitam oluyor. Binaenaleyh, yeniden intihabı lâzımdır. Bunu hangi gün intihabedeceğinizi söyleyiniz. Mesele bitsin.

TEVFİK Ef. (Kângırı) — Her işi omuzumuza alıp görmek azminde bulunuyoruz. Lâkin hiçbir şey yapamıyoruz. Şûrayı Devleti de omuzumuza alıp o işi de görmek istedik, maatteessüf o iş görülemiyor. Altı ayda bir âza intihabolunuyor. Giden âza işe vaziyet edinceye kadar üç ay geçiyor. Ve üç mahtan sonra da o arkadaşlardan bir kısmı mezun gidiyor veyahut devam etmiyor, ekseriyet olmuyor, halkın işi o suretle yüzüstü kalıyor. Rica ederim, intihabı ya bir sene için yapınız, yahut da Şûrayı Devleti yapınız. Yarım olarak her işi omuzunuza almayın.

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Efendim, müzakerenin evvelinde bulunmadım. Onun için ne olduğunu bilmiyorum. Hacı Tevfik Efendi Hazretleri bazı şeyler söylediler. Bendeniz Muhakemat Encümeninde bulunmak itibariyle birkaç kelime söyleyeceğim. Hacı Tevfik Efendi buyuruyorlar ki; Şûrayı Devlet vazifesini üzerimize aldık, fakat hiçbir iş göremedik. Bendeniz içindeyim, buyuruyorlar. Ben de encümen namına söylüyorum ki, o vazifeyi deruhde eden arkadaşlar, yani encümenine âza olan arkadaşlar vazifelerini kemali gayretle, kemali intizamla görmüşlerdir ve görmektedirler.

Beyefendiler, Memurin Muhakemat Encüme-

ninin derecesi mesaisi hakkında Heyeti Celilenize zaten sekiz on gün sonra izahat vermek istiyordum. Yine de izahat vereceğim. Yalnız şu kadarlık arz edeyim ki, encümen, evvelki intihapta evrakın buradan nakli dolayısıyla vaktiyle vazifesine başlayamamış ve altı ay müddet intihabın zannedirim, ancak üç veya dört ayını meşguliyet ile imrar ettirmiştir. Gerek evvelki intihapta güzere eden iki ay müddet, gerek ikinci intihapta 1,5 ay ki, ceman 3,5 ay oluyor. Bu üç buçuk ay zarfında encümenin mazbata numarası 300 e baliğ olmuştu. Takriben 15 Mart veya 10 Martta Encümen Reisi olan Abdullah Azmi Efendi Hazretleri Adliye Encümeni Riyasetine intihablarından dolayı encümeninden çekildiler. Sonra encümeni teşkil eden rüfekayı kiram Riyaseti bendenize - Eseri teveccüh olmak üzere - tevcih buyurdular.

EMİN B. (Erzincan) — Bu sadet değil Reis Efendi.

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Tamamiyle sadettir. Hacı Tevfik Efendinin tenkidine cevap veriyorum. Hacı Tevfik Efendi iş görülmüyor, diyorlar. Anlamak istemiyor musunuz? Vekilleriniz size hesap veriyor. Martın on beşinden şimdiye kadar vazife Riyaseti bendeniz ifa ediyorum. Bu müzakerenin neye dair başladığını bilmiyorum. Fakat onların tenkidine cevap veriyorum. Martın on beşinden şimdiye kadar vazife Riyaseti bendeniz ifa ediyorum. Heyeti Celilenizin huzurunda şükranı azmimi takdim ederken encümen âzası vazifeyi her şeyden mukaddes bilmişler ve her gün devam etmişlerdir. Bugün evrak numarası 600 ü tecavüz etmiştir, beyefendiler. (Teşekkür olunur, sesleri) Bundan maada evrakın 60 - 70 kadarı da mazbataya hacet görülmeksizin muamele-i tebliğiyenin ve sairenin noksanlığından dolayı encümenin tasvip ve tensibi üzerine Riyasetten baderkenar mahallerine iade kılınmıştır. Bunları da üzerine ilâve edersek takriben encümen 700 iş çıkarmıştır. Ve bugün daha elimizde 700 küsur evrak vardır... Beyefendiler, geçen sene öyle hatırlıyorum ki, encümen ve heyete intihabolunan zevat nisabı müzakerede dâhil olmasın diye bir karar vardı. Fakat bu sene nedense Divanı Riyasetin bir kararıyla bize bir tebligat yapılmıştır. Encümeninde bulunan âza diğer encümenler âzaları gibi umumi müzakerede behemeha! bu-

lunmaya mecburdur. Binaenaleyh encümeni teşkil eden arkadaşlarınız hiçbir zaman umumi müzakereden geri kalmamışlar ve encümenlerdeki vazaiften de geri kalmamışlardır. Bu meyanda 700 iş çıkarmışlardır. Bu hakikat meydanda iken Hacı Tevfik Efendi Hazretlerinin «İş çıkmıyor, Şûrayı Devlet teşkil edilsin.» sözü doğru değildir. Kendileri heyette bulunuyorlar. Bu belki heyet için vâridolabilir. Ben deniz bilmiyorum. Onun için mütalâalarını yalnız kendilerinin buldukları heyete intisar ettirsinler. Burada böyle idarei kelâm olamaz.

REİS — Efendim rica ederim müsaade buyurunuz. Mesele tenevvür etmiştir. Esasen malûmdur. Bu hususta müzakeratı kâfi görerler lütfen el kaldırsın. Kâfi görülmüştür efendim.

Efendim Malatya Mebusu Feyzi Efendinin bir takriri var.

Riyaseti Celileye

Tetkik Heyeti ile Muhakeme Heyetinin bir sene müddetle intihab olunmasını teklif ederim.

Malatya
Feyzi

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahib) — Müsaade buyurunuz efendim, usulü müzakere hakkında arz edeceğim. Esasen bu heyet ve encümen Şûrayı Devlet vazifesini görmek üzere olbaptaki kanunla teşkil edilmiştir. Bir takrirle bir kanun tadil olunamaz. O takrir katiyen kabul edilemez.

REİS — Efendim takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Şubeler namzet irae etsin. Fakat intihabın gününü tâyin edelim. İntihabın Cumartesi günü yapılmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Cumartesi günü Tetkik Heyeti intihabı yapılacaktır.

7. — MAZBATALAR

1. — *Mülkiye harcırâh Kararnamesinin 4 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasının tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkeresi ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası*

REİS — Harcırâh Kararnamesinin tefsirine dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatası var. Okunacak.

B. M. M. Riyaseti Celilesine

15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye harcırâh Ka-

rarnamesinin dördüncü maddesinin dördüncü fıkrasında: Cezaen azledilenler müstesna olarak infisal edenlerden veya lâğvı memuriyet gibi bir sebeple açıktâ kalanlardan memaliki Osmaniye dâhilinde mazuliyet maaşlarının bidayeti tahsisinde tesviye ettirecekleri ve mazuliyet maaşına istihkakları yoksa ihtiyarı ikamet eyliyecekleri mahalle gitmek isteyenlere yalnız bir defaya mahsus olmak üzere azimetleri için zatî ve onuncu maddesinin üçüncü fıkrasında ise: «Gitmek isteyenler meyânında oraya nakledilecek ailesi bulunanlara» aile harcırâhı verileceği münderiğtir.

Ancak gerek işbu mevadda ve gerek Kararnamenin aile harcırâhına taallük eden diğer mevaddında hep harcırâhların münteha noktası muşarrâh olup kanun açıktan tâyin olunanlar veya nakil ve tahvil edilenler de dâhil olduğu halde aile harcırâhlarının mebde noktası hakkında daima sâkit bulunmuş ve yalnız «Memuriyeti muvakkate ile bir tarafta bulunduğu esnada memuriyeti daime ile diğer bir mahalle tâyin» edilenlere aile masrafının memuriyeti sabıkâ asliye mevkiinden memuriyeti cedidei muvakkate kadar olan mesafeye göre hesap ve ita olunacağını yirmi üçüncü maddesinde tasrih eylemiştir. Aile harcırâhına mebde noktası olarak ailenin mütemekkin olduğu mahal kabul edildiği takdirde bilfarz kendisi burada memuriyet emrini tebellüğ eylemesi sebebiyle harcırâha istihkakı olmaması lâzımgelen bir memura uzak, yakın hududu milliye dâhilindeki her hangi bir mevkiiden celbedeceği aile için harcırâh itası gibi fer'in asla tâbiyeti kaidesine mugayir bir muamele ifası ve aileyi memurun nazdinde ve mevkii memuriyet veya mahalli ikametinde kabul halinde ise memurun nezdinde bulunmayan aile için de harcırâh itası gibi vukuu hale muhalif bir surette kanunun tatbiki lâzımgelceği cihetle gerek açıktan tâyin edilenlere ve gerek nakil ve tahvil olunanlara ve gerekse azil ve tekaüdedilenlere aile harcırâhının mebde noktası ittihaz edilecek mevkiin tefsiren tâyini zımmında keyfiyetin Kavanini Maliye Encümenine havale buyurulması mâruzdur.

15 Temmuz 1338

Maliye Vekili
Hasan Fehmi

Riyaseti Celileye

Maliye Vekâletinin 15 Temmuz 1338 tarihli ve 652 numaralı tezkeresine Kavanini Maliye Encümeninin kararıdır :

Kararnamenin üçüncü maddesinde (Memuriyeti muvakkate ile bir tarafta bulunduğu esnada memuriyeti daimi ile diğer bir mahalle tâyin edilenlerin yol masrafı ve yevmiyeleri memuriyeti muvakkate mevkiinden ve aile ve tebdili mekân masrafları memuriyeti sabıkai asliye mevkiinden memuriyeti cedidei muvakkate kadar olan mesafeye kadar hesap ve ita olunur) suretindeki fıkrai mahsusalarından da anlaşılacağı üzere kanunun aile harcırahına mebde noktası olan mevkii kayda lüzum görmemesi aileyi memurun nezdinde ve mahallî memuriyeti daimesinde ad ve kabul eylemesinden mütevellid olup, binaenaleyh aile harcırahları hakkında aslolan bu tarza göre muamele ifası tabii bulunmakla muhtacı tefsir görülemiyen keyfiyetin şu suretle tasrihi ve bu meyanda lâğvı memuriyetle açıkta kalan memurların ailelerine ait harcırahların da bu esas dairesinde, yani memuriyeti daimi mevkiinden bilitibar kanunun dördüncü maddesinin dördüncü fıkrasıyla onuncu maddesinin üçüncü fıkrasında muharrer münteha noktalarına kadar hesap ve tahakkuk ettirilmesi lüzumunun Maliye Vekâletine tebliği tezekkür kılındı.

18 Temmuz 1338

Kavanini Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Hüseyin Avni	Ali Vefa
Kâtip	Âza
	Elâziz
	Naci
Âza	Âza
Ertuğrul	İçel
Halil	Naim
	Âza
	Konya
	Arif
	Âza
	Saruhan
	Ömer Lâtîfi

REİS — Efendim bu hususta söz söyleyecek var mı? (Hayır sadaları) Bu mazbatanın Maliye Vekâletine havalesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Maliye Vekâletine havalesi kabul edilmiştir.

6. — SUALER

1. — *Karahisarı Sahib Mebusu Mustafa Hulûsi Efendinin, Denizli Mutasarrıfına dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Karahisarı Sahib Mebusu Mustafa Hulûsi Efendinin, Denizli Mutasarrıfı hakkında sual takrirı var. Dahiliye Vekâletine havale ediyoruz.

2. — *Karahisarı Sahib Mebusu İsmail Şükrü Efendinin, Muallim ve Muallimeler Derneğinin neşrettiği beyannameye dair Maarif, Dahiliye ve Şer'îye vekâletlerinden sual takriri*

REİS — Karahisarı Sahib Mebusu İsmail Şükrü Efendinin, Muallim ve Muallimeler Derneği beyannamesine dair Maarif, Dahiliye ve Şer'îye vekâletlerinden sual takrirı var. Mezkûr vekâletlere havale ediyoruz.

3. — *Bolu Mebusu Nuri Beyin, Düzce'de vukua gelen seylâba dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri*

REİS — Efendim Düzce havalisinde birçok seylâbolmuş, etrafında bâzı hasarat olmuş, hasaret ne derece ve hasarata muavenet mümkün müdür? Dahiliye Vekâletinden Bolu Mebusu Düzceli Nuri Efendinin sual takrirı var. Dahiliye Vekâletine havale ediyoruz.

2. — *İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Mâlûlini askeriyenin terfihi hakkındaki lâyihanın müstacelen müzakeresine dair takriri*

REİS — Mâlûlini askeriyenin terfihi hakkındaki lâyihanın Müdafaai Milliye bütçesiyle beraber müzakere olunması hakkında İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin takrirı var. Münasebeti dolayısıyla bunun bütçe ile beraber müzakeresini teklif ediyor. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir efendim. Müdafaai Milliye Vekâleti bütçesiyle beraber müzakere edilecektir.

Efendim evrakı vâride bitti. Malûmuâlileriniz Müdafaai Milliye bütçesinin müzakeresine başlayacağız. Samiin locaları tahliye buyursun. Müzakeremiz hafidir.

(İkinci, üçüncü celseler hafidir.)

İçtimai âti ruznamesi

1. — Zaptı sabık hulâsası

2. — Evrakı varide

İdi Adha münasebetiyle affı umumi ilânına dair Erzurum Mebusu Salih Efendinin teklifi kanunisi

Bayezid Mebusu Dr. Refik ve Bursa Mebusu Operatör Emin beylerin, Başkumandanlık Kanununun üç ay daha temdidine dair teklifi kanunileri

Şûrayı Evkaf hakkındaki Şer'îye Vekâleti tezkeresinin takdim kılındığına dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi

Harcırah Kararnamesinin tefsirine dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi

Tokad Mebusu Arif Beyin, Amasya Mutasarrıfı Osman Bey hakkında Dahiliye Vekâletinden sual tavriri

Divanı Riyaset mukarreratı

Bayram münasebetiyle cepheye bir heyet izamına dair Salih Efendinin tavriri

Encümenden mevрут mazbatalar

Alenen nakzı sıyam edenler hakkındaki teklifin reddine dair Adliye Encümeni mazbatası

Vilâyat ve elviye Adliye encümenlerine kadıların riyaset etmesine dair teklifin evvelmirde Adliye Vekâletine havalesi hakkında Adliye Encümeni mazbatası

Mükellefiyeti nakliye Kanununun tefsirine dair Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti haricinde maaş almakta bulunan mütekaiddin maaşatına dair Kavanin ve Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası

Tayinat ve Yem Kanununun tadiline dair Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası

İstihlâk Resmi Kanununun tefsirine dair Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası

Viranşehir kazası âşarına dair Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası

İcra edilecek intihabat

Trabzon'a izam edilecek Heyeti Tahkikiye

Müzakere edilecek mevad

Müecceliyeti Askeriye Vergisinin tadili hakkındaki lâyihai kanuniye

Nevahi Kanunu